
Olsztyn, Toruń, 2011

Podróże po Imperium Liczb

13. Nierówności

Andrzej Nowicki

<http://www.mat.uni.torun.pl/~anow>

Ostatnia aktualizacja: 4 maja 2013

Wstęp	1
1 Nierówności i funkcje wypukłe	5
1.1 Funkcje wypukłe i ich własności	5
1.2 Funkcje J-wypukłe	10
1.3 Funkcje wypukłe i ciągłość	11
1.4 Funkcje wypukłe i druga pochodna	11
1.5 Nierówność Karamaty	13
2 Klasyczne nierówności	17
2.1 Średnia arytmetyczna i średnia geometryczna	17
2.2 Średnia harmoniczna i średnia kwadratowa	22
2.3 Średnie złożone	23
2.4 Średnie potęgowe	23
2.5 Nierówność Bernoulliego	25
2.6 Nierówność Cauchy'ego	26
2.7 Różne klasyczne nierówności	29
3 Twierdzenie Muirheada	33
3.1 Podziały	33
3.2 Wielomian symetryczny stowarzyszony z podziałem	36
3.3 Twierdzenie Muirheada i jego dowód	38
3.4 Twierdzenie Muirheada dla podziałów liczb całkowitych	41
3.5 Twierdzenie Muirheada dla podziałów liczb wymiernych	42
3.6 Nierówności cykliczne	43
4 Jednorodne nierówności wielomianowe	47
4.1 Jednorodne nierówności wielomianowe n zmiennych	47
4.2 Problem Janousa	49
4.3 Jednorodne nierówności wielomianowe dwóch zmiennych	51
4.4 Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia 2	52
4.5 Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia 3	53
4.6 Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia 4	55
4.7 Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia 5	56
4.8 Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia 6	56

4.9	Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia > 6	57
4.10	Jednorodne nierówności wielomianowe trzech zmiennych stopnia n	57
4.11	Jednorodne nierówności wielomianowe czterech zmiennych	58
5	Niejednorodne nierówności wielomianowe	59
5.1	Nierówności wielomianowe n zmiennych	59
5.2	Nierówności wielomianowe jednej zmiennej	60
5.3	Nierówności wielomianowe dwóch zmiennych	60
5.4	Nierówności wielomianowe trzech zmiennych	61
5.5	Nierówności wielomianowe dla boków trójkąta	64
5.6	Nierówności wielomianowe czterech zmiennych	65
5.7	Nierówności z liczbami $a^n + b^n$	66
5.8	Nierówności wielomianowe dla liczb całkowitych	67
5.9	Różne nierówności wielomianowe	71
6	Jednorodne nierówności wymierne	73
6.1	Jednorodne nierówności wymierne n zmiennych	73
6.2	Nierówność Nesbitta i jej uogólnienia	76
6.3	Jednorodne nierówności wymierne dwóch zmiennych	79
6.4	Jednorodne nierówności wymierne trzech zmiennych	79
6.5	Jednorodne nierówności wymierne czterech zmiennych	86
7	Różne nierówności wymierne	89
7.1	Nierówności wymierne ze stałym iloczynem	89
7.2	Nierówności wymierne n zmiennych	93
7.3	Nierówności wymierne jednej zmiennej	95
7.4	Nierówności wymierne dwóch zmiennych	95
7.5	Nierówności wymierne trzech zmiennych	97
7.6	Nierówności wymierne czterech zmiennych	102
7.7	Nierówności wymierne dla liczb całkowitych	103
8	Nierówności z pierwiastkami	109
8.1	Nierówności z pierwiastkami n zmiennych	109
8.2	Nierówności z pierwiastkami dwóch zmiennych	110
8.3	Jednorodne nierówności z pierwiastkami trzech zmiennych	110
8.4	Niejednorodne nierówności z pierwiastkami trzech zmiennych	115
8.5	Nierówności z pierwiastkami czterech zmiennych	118
8.6	Nierówności z pierwiastkami i liczbami naturalnymi	118
8.7	Różne nierówności z pierwiastkami	120
9	Różne nierówności	121
9.1	Pochodna i nierówności	121
9.2	Nierówności z $\max$ i $\min$	122
9.3	Nierówności z bezwzględną wartością	124
9.4	Nierówności z częścią całkowitą	124
9.5	Nierówności z częścią ułamkową	126
9.6	Nierówności potęgowe	127

9.7	Nierówności z logarytmami	128
9.8	Nierówności z sumą lub iloczynem cyfr	129
9.9	Nierówności z silniami	130
9.10	Nierówności z symbolami Newtona	132
9.11	Nierówności z nwd i nww	133
9.12	Nierówności z liczbami pierwszymi	136
9.13	Nierówności z klasycznymi funkcjami arytmetycznymi	138
9.14	Nierówności i ciągi rekurencyjne	143
9.15	Nierówności z funkcjami trygonometrycznymi	144
9.16	Inne nierówności	145
Spis cytowanej literatury		146
Skorowidz nazwisk		153
Skorowidz		156

---

*Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Matematyki i Informatyki, Toruń
Olsztyńska Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, Olsztyn*

Skorowidz

- Aassila M., 97
Aleksiejew P., 102
Andreescu T., 13, 146
Andrica D., 146
Annapurna U., 141
Arslanagić S., 57
Ashiba I., 31
- Baranowa I.W., 146
Bateman P., 135
Beckenbach E.F., 10, 16, 29, 146
Bednarek W., 146
Bellman R., 16, 29, 146
Bencze M., 74
Berent A., 41
Bernik V.I., 146
Bin X., 146
Boltianski W.G., 146
Bos L., 48, 55
Bradley C.J., 146
Browkin J., 146
Bryński M., 147
Bullen P.S., 13, 22, 24, 31, 41, 146, 147
- Carlitz L., 65
Cauchy A., 26, 29
Chandrasekharan K., 147
Chau L.H., 147
Chen H., 129
Ciesielska D., 147
Ciesielski K., 147
Cirtoaje V., 55, 65, 81, 86, 87, 99–102, 112, 115, 146
Cmyszlajew W.K., 29
Cooper C., 151
Critch A., 68
Cucurezeanu I., 146
Cynk S., 18
Czakyryjan K., 147
- Delgado R.V., 149
Deykin L., 77
Diananda P.H., 78
Djekovicz D., 77
Djukić D., 147
Doduniekow S., 147
Dospinescu G., 98, 109, 146
Družkowski L.M., 147
Dworianinow S.W., 71, 147
- Eclund E.F., 133
Eggleton R.B., 133
Enescu B., 13, 146
Erdős P., 135, 142
- Farhi B., 135
Fejér, 144
Feng Z., 146
Fichtenholz G.M., 147
Finc A.M., 10, 24, 26, 29, 78, 149
Fomin D.V., 147
Fuchs L., 147
- Galpieri G.A., 148
Genkin S.A., 147
Godunova E., 77
Górnicki J., 10, 13, 26, 46, 78, 148
Grigorjan A.A., 151
Grinberg D., 61, 83, 111
Gueron S., 16
Guy R.K., 148
- Hadamard J., 11
Hajłasz P., 31
Hanson D., 134, 135
Hardy G.H., 11, 13, 16, 22, 24, 41, 148
Hegedüs Y., 71
Hin L.C., 41
- Isaacs I.M., 148
Itenberg I.W., 147
Izboldin O.T., 10
- Jackson T., 144
Jadrenko M.I., 152
Janković V., 147
Janous W., 49, 85, 97
Jarski A., 71
Jasinowyj E.A., 147
Jeśmanowicz L., 148
Jędrzejewicz P., 148
Jegorow A.A., 152
Jensen K.L., 8, 10
- Kalb J., 135
Karamata J., 16, 148
Kartaszow I.W., 152
Kedlaya K., 21
Kennedy R.E., 151
Khoi L.H., 147

- Khrabrov A.I., 31, 148
Kin-Yin Li, 95
Klamkin M.S., 57, 65, 113, 122
Koninck De J.-M., 148, 149
Konjagin S.W., 151
Kraśński T., 149
Kryszewski W., 149
Kuczma M., 50, 76
Kumor P., 51, 101
Kuratowski K., 149
Kurlandczyk L., 10, 22, 24, 26, 29, 51, 78, 102, 122, 148
Kurschak J., 149
- Lapin C.E., 146
Lascu M., 146
Le Huu Dien Khue, 84
Le Trung Kien, 113, 117
Lee G., 146
Lee H., 10, 24, 31, 65, 76, 78, 81, 84, 85, 101, 149
Leech J., 136
LeLionnais F., 149
Leman W.G., 146
Levin V., 31, 77
Li K.Y., 41
Lighthill M., 77
Littlewood J.E., 11, 13, 16, 22, 24, 41, 148
Liu A., 149
Łoś J., 148
Lord N., 22
Lore M., 92
Łukaszewicz G., 31
- Mąkowski A., 141
Malikic S., 93
Manfrino R.B., 149
Marghidanu D., 105
Marshall A.W., 41, 149
Martin G., 139
Marzantowicz W., 149
Matić I., 147
Maurin K., 149
Melnikow O.W., 146
Mercier A., 148, 149
Michaiłowski W.I., 152
Mildorf T.J., 114, 149
Minkowski, 30
Mitev T., 21, 75
Mitrinović D.S., 10, 11, 13, 22–24, 26, 29, 41, 78, 146, 149, 150
Mollin R.A., 150
Morozowa E.A., 150
- Muirhead R.E., 33, 38
Murty V.N., 52, 85, 116
Mushkarov O., 115
- Nair M., 135
Narkiewicz W., 150
Nathanson M.B., 150
Nesbitt A.M., 76–78
Newman D.J., 139
Nguyen Anh Tuan, 114
Nguyen Van Thach, 84
Nguyen Viet Anh, 79, 81, 85
Nicula V., 123
Nihei M., 31
Nikolov N., 115
Northover F.H., 78
Novosad P., 77
Nowicki A., 41, 150
- Olkin I., 41, 149
Opial Z., 31
Ortega J.A.G., 149
- Pachpatte B.G., 11, 13, 31, 151
Pawłowski H., 22, 151
Pećarić J.E., 10, 24, 26, 29, 78, 149
Perz G., 83
Petrović N., 147
Pham Kim Hung, 63, 66, 81–84, 86, 87, 93, 99, 102, 103, 111–113, 116–118, 122, 151
Phan Hong Son, 116
Phan Thanh Nam, 110, 115
Phan Thanh Viet, 116
Piegat E., 151
Pietrakow I.S., 150
Pinter L., 71
Pixton A., 90
Płoski A., 151
Pogoda Z., 147
Polya G., 11, 13, 16, 22, 24, 41, 148
Pompe W., 50
- Rabinowicz W.L., 50
Rademacher H., 151
Rempała J., 146
Riasa S., 100
Riasat S., 112, 122, 151
Rozenberg M., 63, 85
- Saadatmanesh M., 151
Sadowniczyj W.A., 151
Santos D.A., 152
Sato N., 71, 95

Sauvé L., 97
Scholze P., 83
Schur I., 16
Shapiro H.S., 77
Siebriuk M., 31
Siedrakjan N., 95
Sierpiński W., 22, 151, 152
Siwaszinskij I.H., 152
Stachowski E., 152
Steele J.M., 24, 29, 31, 46, 152
Steinhaus H., 151
Stellenbosch, 97
Stenger A., 135
Straszewicz S., 146, 152
Suprun W.P., 152
Szczepański J., 147
Szego G., 15
Szneperman L.B., 152
Sznirelman L., 152

Tessler R., 16
Tołpygo A.K., 148
Toeplitz O., 151
Tomalczyk W., 151
Trosh K., 77
Trost E., 152
Tsaoussoglou P.E., 63, 101

Vaidya A.M., 139
Vasić P.M., 11, 13, 22, 24, 26, 29, 41, 78, 146, 150
Vo Quoc Ba Can, 111

Wang E.T.H., 62
Wasilev N.B., 152
Wilenkij I.J., 146
Winogradow I., 152
Wright E.M., 53, 148
Wyszenskij W.A., 152

Yasinovyi E.A., 71
Yee L.P., 146
Young R.M., 22

Zalauf A., 77
Zalewska A., 152
Zarzycki P., 149
Żuk I.K., 146
Zvonaru T., 84, 101

Skorowidz

- bezwzględna wartość, 10, 12, 27–29, 31, 67, 86, 101, 123–127, 144
- całka, 11, 31, 128
- ciąg, 47
- arytmetyczny, 67, 107, 120, 129, 145
  - Fibonacciego, 143
  - geometryczny, 145
  - kolejnych liczb pierwszych, 137, 138
  - nieograniczony, 131
  - nieskończony, 21, 23, 120
  - ograniczony, 127
  - rekurencyjny, 106, 143
  - skończony, 13–15, 22–24, 30, 33, 35, 36, 39, 41–46
  - wagowy, 43, 45, 48
- cyfry, 108, 129, 130
- część całkowita, 2, 59, 124–126, 141, 143
- część ułamkowa, 126, 127
- dwumian Newtona, 25
- funkcja
- φ , 2, 107, 136, 138–141
  - μ Möbiusa, 138
  - π , 136
  - σ , 138, 140–142
  - τ , 138–141
  - arytmetyczna, 138
  - ciągła, 10, 11
  - J-wklęsła, 10
  - J-wypukła, 10
  - kosinus, 144, 145
  - liniowa, 6
  - malejąca, 69
  - nieparzysta, 145
  - parzysta, 145
  - przeciwna, 6
  - rosnąca, 7, 11, 12, 96, 127, 128
  - różniczkowalna, 31, 121
  - ściśle wklęsła, 6
  - ściśle wypukła, 6, 11, 12
  - sinus, 12, 144
  - stała, 6, 7
  - tangens, 144, 145
  - wklęsła, 6, 7, 10
  - wypukła, 6–15, 27, 41, 47, 53, 54, 64, 65, 81, 113, 117
- granica ciągu, 24, 135, 136, 145
- iloczyn cyfr, 129, 130
- IMO, 1, 48, 62–65, 87, 92, 107–109, 111, 112
- Longlist, 10, 20–22, 48, 52, 57, 58, 64, 76, 78, 81, 85, 93, 94, 125, 126, 129, 131, 132, 142
  - Shortlist, 59, 64, 65, 67, 74, 87, 88, 90, 91, 93, 96, 103, 123, 140–144
- indukcja matematyczna, 8, 17, 73
- indukcja wsteczna, 18
- kolejne liczby naturalne, 106–108
- liczba
- γ , 145
  - π , 12, 109, 120, 132, 133, 141, 144, 145
  - e , 12, 13, 131, 145
  - dzielników naturalnych, 138
  - Fibonacciego, 143
  - kwadratowa, 107, 131, 137–140, 143
  - nieparzysta, 136
  - pierwsza, 127, 136–140
  - postaci $a^n + b^n$, 66
  - złożona, 140
  - zespolona, 29, 44, 124
- liczby względnie pierwsze, 107
- logarytm, 54, 120, 125, 126, 128, 129, 136, 138, 142, 145
- macierz, 44
- Maple, 1
- max, 23, 24, 31, 49, 50, 53, 59, 122, 123
- min, 23, 24, 31, 41, 59, 120, 122, 123
- największy dzielnik pierwszy, 138
- nierówność
- Bernoulliego, 25, 26
  - Cauchy’ego, 26, 27, 29, 55, 74, 76, 84, 88, 112, 118
  - Cauchy’ego-Buniakowskiego, 26
  - Cauchy’ego-Buniakowskiego-Schwarza, 26
  - Cauchy’ego-Schwarza, 26
  - cykliczna, 43, 46, 78, 115, 117, 120
  - Czebyszewa, 30
  - dla boków trójkąta, 15, 64, 65, 100, 101, 117, 127, 144, 145
  - dla liczb całkowitych, 67–71, 103–108, 119
  - dla liczb z odcinka, 63, 95, 100, 103, 110
  - Höldera, 29, 30, 80
  - Hadamarda, 11
  - Huyhensa, 20, 21

- Janouša, 50
 jednorodna, 47, 49–52, 57, 76, 79, 85, 111
 Jensena, 8, 10, 27, 47
 Karamaty, 13–16, 54, 64, 65, 81, 113, 117
 Minkowskiego, 30
 Nesbitta, 76, 77
 Opiała, 31
 rearrangement, 30
 Schura, 53, 55–57, 114
 trójkąta, 27, 28
 z iloczynem równym jeden, 17, 19, 20, 63, 66, 90, 92, 109, 116
 z zerową sumą, 62, 65, 145
 ze stałą sumą, 50, 61–63, 65, 66, 93, 94, 97, 98, 102, 109, 115, 116, 118, 127
 ze stałą sumą kwadratów, 64, 94, 96, 103, 117, 123
 ze stałym iloczynem, 66, 89, 90, 92, 116, 117
 nierówności równoważne, 18, 19
 nwd, 2, 108, 133, 135, 138
 nww, 2, 133–135
- Olimpiada Matematyczna
 Anglia, 62
 Australia, 78
 Austria, 86, 96
 Belgia, 130
 Białoruś, 63, 80, 102, 126, 141
 Bośnia Hercegowina, 82, 101, 115, 126
 Brazylia, 101
 Bułgaria, 91, 99, 138
 Chiny, 20, 59, 61, 62, 65, 75, 92, 109, 112, 116
 Chorwacja, 87, 98, 110
 Czechosłowacja, 110, 131, 145
 Czechy-Słowacja, 65, 82, 90, 91, 143
 Estonia, 102, 110
 Finlandia, 143
 Grecja, 86, 96, 97, 108
 Hiszpania, 133, 134
 Holandia, 131
 Hong Kong, 63, 65, 68
 IMSA Intramural, 85
 Indie, 50, 61, 63, 82, 96, 97, 100, 102, 109
 Iran, 48, 83, 92, 123
 Irlandia, 52, 61, 81, 95, 100, 102, 108, 113, 129, 131
 Izrael, 106
 Japonia, 83, 98
 Jugosławia, 138
 Kanada, 54, 62, 71, 80, 98, 103, 134
 Kanada-USA, 120
 Kazachstan, 91, 98, 101
- Kijów, 75
 Korea, 47, 144
 Litwa, 107
 Macedonia, 145
 Meksyk, 115
 Mołdawia, 22, 47, 60, 81–83, 86, 94, 102, 104, 107, 109
 Moskwa, 24, 62, 64, 71, 79, 83, 101, 124, 126, 135
 Niemcy, 132
 Norwegia, 58, 100
 Polska, 58, 60, 61, 66, 74, 98, 100, 113, 115, 123, 124,
 Rosja, 20, 55, 61, 68, 79, 83, 90, 92, 93, 96–98, 110,
 Rumunia, 63, 68, 91, 92, 100, 112, 117, 124
 Słowenia, 117, 119
 Serbia-Czarnogóra, 62, 86, 91, 97, 113
 St Petersburg, 48, 49, 58, 61, 62, 66, 75, 83, 96, 110,
 Szwecja, 62, 127
 Turcja, 94
 Ukraina, 64, 80, 85, 86, 91, 100, 103, 116, 132
 USA, 57, 61, 66, 80, 83, 87, 123, 125, 127
 W. Brytania, 55, 62, 65, 93
 Węgry, 64
 Węgry-Izrael, 75, 95, 114, 126
 Wietnam, 64, 80, 84, 88, 100, 104, 110, 143
 ZSRR, 60–62, 93, 96, 114, 128, 144
- permutacja, 31, 36, 37, 42, 43, 68–70, 95, 104
 pierścień wielomianów, 39, 61
 pierwiastek z jedyńki, 44
 pochodna, 11, 12, 31, 121, 122
 podzbiór, 5, 135
 podziały, 33, 34, 36–39, 41–43
   sąsiednie, 35, 36, 38
 podzielność, 129, 134, 135, 142
 postulat Bertranda, 136
 potęga
   dwójki, 18, 20, 67, 84, 92, 104, 119, 120, 129, 130, 132, 134, 137, 139–141, 143
   dziewiątki, 130
   liczby pierwszej, 137, 141
   trójki, 20, 104, 130, 134
 problem Janouša, 49, 51
 problem Shapiro, 76–78
 przedział, 5, 6, 8–15, 53
    $(-\infty, a)$, 5
    $(-\infty, a]$, 5
    $(0, 1)$, 63, 100, 110, 117
    $(0, 1]$, 100

- $(0, \infty)$, 12, 15, 47, 54, 64, 65, 81, 113, 117
 (a, ∞) , 5
 (a, b) , 5
 $[a, b]$, 5
 $[0, 1]$, 11, 14, 59, 63, 100, 110, 117
 $[0, 2]$, 109
 $[a, \infty)$, 5, 115
 $[a, b)$, 5
 $[a, b]$, 5, 11, 31, 63, 74, 95
pytanie, 95, 145
- rearrangement inequality, 30
relacja, 34, 44
    częściowego porządku, 13, 44
równanie diofantyczne, 108
rozwińnięcie dziesiętne, 108, 145
- silnia, 36, 129–132, 135, 141
średnia, 110, 118, 128
    arytmetyczna, 17, 20–23, 40, 46, 47, 68, 128
    geometryczna, 10, 17, 20–23, 40, 46, 128
    harmoniczna, 22, 23, 128
    kwadratowa, 22, 23, 68
    logarytmiczna, 128
    potęgowa, 23, 24
    złożona, 23
- stopień wielomianu, 39
suma cyfr, 129, 130
superabundant numbers, 142
symbol Newtona, 25, 76, 132, 133
sześcián liczby całkowitej, 108
szereg, 28, 108, 119, 143
- tożsamość Abela, 14
trójkąt, 15, 64, 65, 100–102, 117, 123, 144, 145
trójmian kwadratowy, 61
twierdzenie
    Czebyszewa, 136, 137
    Jensena, 8, 10
    Karamaty, 14
    Lagrange’a o wartości średniej, 11
    Muirheada, 33, 38–43, 51–53, 55, 56
    o nierówności cyklicznej, 46, 48, 53, 55–57,
        79, 80, 87
- ułamek prosty, 106–108, 132, 138, 141
układ Cramera, 45
- warunek Lipschitza, 10
warunki równoważne, 6, 8, 9, 12, 22–26, 30, 38,
    41, 42, 44, 45, 62, 65, 67, 127, 135, 137,
    141, 144
wielokąt, 94
wielomian, 28, 61, 140
    symetryczny, 36, 37
wklęsłość w sensie Jensena, 10
wypukłość w sensie Jensena, 10
wyznacznik, 9, 44, 45
- zbiór
     $\mathbb{N}_0$, 1
     $\mathbb{P}(n, k)$, 33, 34, 41–46
     $\mathbb{R}^+$, 5, 10, 55, 96, 121, 127
    liczb całkowitych, 1, 96, 127
    liczb naturalnych, 1, 67, 103, 119
    liczb pierwszych, 1
    liczb rzeczywistych, 1, 5, 6, 8–15, 23, 31, 39,
        47, 54, 64, 65, 81, 113, 117, 145
    liczb wymiernych, 1, 10, 42–46
    liczb zespolonych, 1, 29, 124
    nieskończony, 125, 129, 130, 138, 139, 142